

Huvudman

Hallsbergs kommun
kommun@hallsberg.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Transtenskolan 7-9 i Hallsbergs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hallsbergs kommun att senast **den 15 december 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet, mottagande och undervisning av nyanlända elever, frånvaro, delar av särskilt stöd samt delar av skolans arbete för att skapa studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hallsbergs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hallsbergs kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet samt mottagande och undervisning av nyanlända elever

1. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. (5 kap. 4 §, skolförordningen [2011:185])

2. Se till att för de elever som tagits emot på högstadiet och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska individuella studieplaner upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanerna ska vara långsiktiga och beskriva hur eleverna ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevernas mål. De ska även innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Rektorn ska dokumentera hur många individuella studieplaner som upprättats under **perioden den 6 oktober 2023 till och med den 10 december 2023**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 12 g § skollagen)

Frånvaro

3. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 27 oktober 2023** informera lärare och övrig skolpersonal om skolans rutiner och skollagens krav kring utredning vid upprepad eller längre frånvaro. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § andra stycket och 7 kap. 2-3, 17 och 19 a §§ skollagen)
4. Se till att rektorn tillsammans med lärare och annan personal senast **den 27 oktober 2023** uppmärksammar vilka av skolans elever som har upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. En förteckning över dessa elever ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)
5. För varje uppmärksammas elev med upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att det skyndsamt inleds en utredning om orsakerna till frånvaron (och vid behov även en utredning om särskilt stöd). Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera när utredningar inletts och slutförts för respektive elev under **höstterminen 2023 fram till och med den 10 december 2023**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)
6. Se till att det för var och en av de elever som uppmärksammas och har en upprepad eller längre frånvaro vidtas åtgärder som bedöms nödvändiga för att eleverna ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro (och vid behov en utredning om särskilt stöd) som genomförts. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras och en sammanställning över åtgärder som vidtagits för respektive elev ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a, 21 och 22 §§ skollagen)

Särskilt stöd och åtgärdsprogram

7. Se till att vid minst ett tillfälle före **den 27 oktober 2023** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)
8. Se till att rektorn senast **den 10 november 2023**, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
9. Se till att rektorn för varje elev som identifieras i samband med åtgärd 8 ovan, samt för varje elev som därutöver anmäls kunna vara i behov av särskilt stöd, startar en utredning om respektive elevs behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen, Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar)
10. Se till att rektorn, eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till, för varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas före den 10 december 2023 fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under **perioden den 6 oktober 2023 till och med den 10 december 2023**. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning. (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen, Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar)
11. Se till att fatta beslut om anpassad studiegång, i enlighet med författningarnas krav, för samtliga elever som får sådant särskilt stöd. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med två avidentifierade beslut om anpassad studiegång som är fattade innan redovisningsdatumet samt en sammanställning över hur många beslut som rektorn har fattat gällande anpassad studiegång under perioden den 6 oktober 2023 till den 10 december 2023. (3 kap. 12 § och 29 kap. 10 § skollagen)

Skolans arbete för att skapa studiero

12. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 27 oktober 2023** klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda

skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

13. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning och dessa ska beslutas av rektorn. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 e § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser övergripande kunskapsområden.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5511) i de handlingar som sänds in.

Om ärende

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys inlett en tillsyn av Transtenskolan 7-9 i Hallsbergs kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Transtenskolan 7-9 följer gällande bestämmelser rörande övergripande kunskapsområden, mottagande och undervisning av nyanlända elever, studiehandledning på modersmålet, frånvaro, extra anpassningar och anmälan till rektorn, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram samt skolans arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 5 och 6 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. samtliga åtgärdsprogram med tillhörande utredningar, frånvarostatistik på individnivå från höstterminens start fram till tillsynsbesökets datum den 5-6 september 2023, samtliga elevers samlade betygsdokument från höstterminen 2022 och vårterminen 2023, skolans ordningsregler samt elevlistor där det framgår vilka elever som är placerade i särskilda undervisningsgrupper, vilka elever som är nyanlända och som tagits emot på högstadiet samt vilka elever som ges studiehandledning på modersmålet. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet samt mottagande och undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Studiehandledning på modersmålet

Av dokumentstudier, intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att samtliga elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges detta.

Av intervju med rektorn och av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår dock att av skolans tio nyanlända elever som tagits emot på högstadiet bedöms nio stycken vara i behov av studiehandledning, tre av dessa elever ges inte detta. Enligt kompletterande uppgifter från huvudmannen beror detta på att huvudmannen inte lyckats rekrytera modersmålslärare i de aktuella språken polska, ungerska och swahili.

Studieplaner

Av intervju med rektorn framkommer att individuella studieplaner inte har upprättats för skolans tio elever som är nyanlända och har tagits emot på högstadiet. Detta bekräftas även genom dokumentstudier. Av dokumentstudier framgår vidare att flera av dessa elever har varit placerade på skolan i över två månader.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska ges studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Av skollagen framgår att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få

studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet. (3 kap. 12 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att det för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder.

Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. (3 kap. 12 g § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge studiehandledning på modersmålet till skolans nyanlända elever som tagits emot på högstadiet. Tillsynen visar att det finns tre nyanlända elever som tagits emot på högstadiet och som är i behov av studiehandledning i språken polska, ungerska och swahili men att eleverna inte ges detta. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå betygsriterier som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds detta innebär att alla elever inte ges samma möjlighet att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med att upprätta individuella studieplaner. Tillsynen visar att det inte upprättas individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot i högstadiet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Om elever som har rätt till en individuell studieplan inte ges detta innebär det att alla elever inte ges samma möjlighet att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Frånvaroutredning

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns en nyligen framtagna frånvarorutin som ska tillämpas när elever har en upprepade eller längre frånvaro. Frånvarorutinen innehåller insatser i olika steg i syfte att öka elevens närvaro i skolan. Enligt rutinen är det mentorn som i ett första steg ska ta

kontakt med eleven och dennes vårdnadshavare om en elev är frånvarande från skolan. Om frånvaron trots detta fortsätter ska detta anmälas till rektorn och en frånvaroutredning där även elevhälsan är delaktig ska starta.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer dock att rutinen inte är inarbetad på skolan och därmed inte följs av alla, vidare framgår att det leder till att frånvaroutredningar inte startar. Av intervjuerna framkommer även att uteblivna frånvaroutredningar beror på att både rektorn och elevhälsans personal nyligen påbörjade sina anställningar på skolan och att arbetet med elevernas frånvaro därför inte har hunnits med. Av intervjun med lärare framkommer även att det är otydligt vem som tar initiativ till att starta en frånvaroutredning.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det på skolan finns flera elever med hög och upprepad frånvaro där frånvaroutredningar inte har startats. Detta trots att frånvaron bedömts som problematisk och att orsakerna kring frånvaron behöver utredas.

Av dokumentstudier framgår att det på skolan sedan höstterminens start 2023 finns 31 elever med en ogiltig frånvaro på över 20 procent. Av intervjuer med lärare och elevhälsan bekräftas att minst fyra av dessa elevers frånvaro även var hög under vårterminen 2022 och att det för dessa elever inte har startats några frånvaroutredningar. Av samtliga intervjuer framgår att frånvaroutredningar borde ha påbörjats för dessa elever då frånvaron är hög och upprepad.

Av intervju med elevhälsan framgår att det på skolenheten finns 12 pågående frånvaroutredningar. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att de anser att fler frånvaroutredningar borde ha genomförts mot bakgrund av den höga frånvarostatistiken. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att inga frånvaroutredningar har påbörjats sedan starten av höstterminen 2023.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av skollagen framgår även att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga

insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda upprepad eller längre frånvaro oavsett om den är giltig eller ogiltig. Tillsynen visar att enbart 12 frånvaroutredningar har inletts under läsåret 2022/23 fram till tillsynsbesöket den 5-6 september 2023. Vidare visar tillsynen att inga frånvaroutredningar har startats sedan höstterminens start. Detta trots att frånvarostatistiken visar att det på skolan finns ytterligare elever med upprepad eller långvarig frånvaro. Även personalen på skolan bekräftar att det finns elever med hög frånvaro där de inte vet orsaken till frånvaron och där någon frånvaroutredning inte är inledd.

Skolinspektionen bedömer att avsaknaden av frånvaroutredningar leder till att effektiva åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro inte kan sättas in. Att tidigt upptäcka och ta en elevs frånvaro på allvar, ta reda på orsakerna bakom frånvaron och vidta åtgärder utifrån dessa orsaker är avgörande för att en elevs frånvaro inte ska eskalera och bli långvarig.

Skolinspektionen vill därför understryka vikten av att huvudmannen tillser att rutiner avseende uppföljning av elevers skolnärvaro stärks och att upprepad eller längre skolfrånvaro alltid utreds.

Särskilt stöd och åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att om en lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas ges eleven stöd i form av extra anpassningar. Av intervju med lärare framgår att eleverna exempelvis erbjuds extra anpassningar i form av anpassat material och strategisk placering i klassrummet. Vidare framgår av intervjun med elevhälsan att de kan vara behjälpliga i arbetet med extra anpassningar.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det på skolan finns elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Av intervjuerna framkommer vidare att flera av dessa elever inte har anmälts till rektorn för att utredas av behov av särskilt stöd.

Av dokumentstudier och intervjuer med lärare och rektorn framgår att minst tio elever har betyg F i fyra ämnen, varav flera kärnämnen, både under höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Rektorn bekräftar att dessa elever inte är anmälda för att utredas av behov av särskilt stöd. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår vidare att dessa elever borde vara anmälda och utredda av behov av särskilt stöd

med anledning av elevernas kunskapsresultat. Vidare framgår av intervju med rektorn att hen har uppmärksammat ytterligare elever på skolan där eleverna har betyget F i flera ämnen under höstterminen 2022 och vårterminen 2023 utan att eleverna har anmälts till rektorn. Av intervjun med rektorn framgår att även dessa elever borde vara anmälda och utredas av behov av särskilt stöd med anledning av elevernas kunskapsresultat.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer vidare att flera rektorsbyten samt flera byten av kompetenser i elevhälsan på kort tid har bidragit till otydliga rutiner kring hur en anmälan ska gå. Detta har lett till att elever inte anmäls och utreds av behov av särskilt stöd. Vidare framkommer att elever inte diskuteras i elevhälsoteamet om vårdnadshavare inte givit sitt samtycke och att det kan innebära att en elev inte anmäls och därmed inte utreds av behov av särskilt stöd.

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att rektorn för varje anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd som rektorn mottar startar rektorn en utredning. Av intervjuerna framkommer dock att detta sker först efter att vårdnadshavare givit sitt tillstånd till detta. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen bekräftas att det krävs ett godkännande från vårdnadshavare för att skolan ska utreda en elevs behov av särskilt stöd.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att samråd med elevhälsan sker vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt. Av intervjuerna och dokumentstudier framgår dessutom att rektorn fattar beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram efter avslutad utredning. Vidare framgår att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att det på skolan finns elever placerade i två särskilda undervisningsgrupper och att det finns elever som är placerade i de särskilda undervisningsgrupperna utan att det föregåtts av en utredning av behov av särskilt stöd eller beslut om åtgärdsprogram. Av intervju med rektorn samt av dokumentstudier framgår att samtliga elever i de särskilda undervisningsgrupperna inte läser enligt ordinarie scheman. Enligt rektorn har dessa elever en anpassad studiegång. Något beslut om detta har inte fattats och stödåtgärden finns inte heller dokumenterad i elevernas åtgärdsprogram.

Rektorn uppger under intervjun att anledningen till att elever i de särskilda undervisningsgrupperna saknar utredningar om särskilt stöd och åtgärdsprogram är att skolan, på grund av en nyligen tillsatt rektor och elevhälsa, inte har hunnit genomföra dessa moment.

Vidare framkommer av intervjun med rektorn att specialpedagogen i ett fall har fattat beslut om anpassad studiegång trots att hen inte haft delegation på att fatta sådana beslut.

Uppföljning av åtgärdsprogram samt särskilt stöd ges i enlighet med elevens beslutande åtgärdsprogram

Av dokumentstudier framgår att skolans åtgärdsprogram innehåller uppgifter om elevers behov av särskilt stöd och hur detta ska tillgodoses, det framgår även när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. Eleven och elevens vårdnadshavare ges även möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framkommer dock att av skolans 29 aktiva åtgärdsprogram har minst sex stycken åtgärdsprogram inte utvärderats eller följts upp, trots att datum för detta har passerat. Av intervju med rektorn framkommer vidare att detta beror på uteblivna överlämningar när personal i elevhälsan har bytts ut, enligt rektorn har elevhälsan och skolans mentorer på grund av uteblivna överlämningar inte uppmärksammat vilka åtgärdsprogram som ska utvärderas och av vem.

Av intervjun med elevhälsan framkommer att elevhälsan inte har hunnit med att följa upp och utvärdera samtliga åtgärdsprogram. Elevhälsan bekräftar att åtgärdsprogrammets uppföljnings- och utvärderingsdatum passerat med upp till sex månader.

Av intervju med rektorn framkommer att hen inte kan säkerställa att eleverna ges det särskilda stöd som framgår av deras åtgärdsprogram, detta på grund av att flera åtgärdsprogram inte har följts upp och utvärderats och därmed är inaktuella. Vidare uppger rektorn att skolans mentorer ska vara aktiva i att utvärdera elevernas åtgärdsprogram men att detta inte har gjorts.

Av intervjun med lärare framgår att de kan få kännedom om en elevs särskilda stöd som står omskrivet i ett åtgärdsprogram genom samtal med elevens mentor men att de i flera fall undervisar elever utan att känna till vad som står i de elevernas åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i

elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen). Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av skollagen framgår att rektorn inte får överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete vad gäller att anmäla en elevs behov av särskilt stöd då extra anpassningar inte är tillräckliga och det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Utredningen visar att det på skolenheten finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd men som inte anmäls till rektorn för att utredas för behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det på grund av rektorsbyten samt byten av kompetenser i elevhälsan inte har arbetats fram en tydlig rutin kring hur anmälningar ska gå till. Vidare visar utredningen att elever riskerar att inte utredas kring behov av särskilt stöd på grund av att vårdnadshavare behöver ge sitt medgivande för detta. Skolinspektionen vill här särskilt framhålla att det inte krävs något samtycke från en elevs vårdnadshavare för att skolan ska få anmäla, göra en utredning om särskilt stöd och fatta beslut om åtgärdsprogram även om utgångspunkten är att rektorn bör sträva efter att få till stånd ett fungerande samarbete med elevens vårdnadshavare i arbetet med särskilt stöd. Om anmälan inte görs och en elevs behov inte utreds riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stöd som eleven har rätt till. Avsaknaden av utredning gör det även svårt för lärare, elevhälsan och rektorn att sätta in de insatser som motsvarar elevens behov.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att utredningar inte startar på grund av att elevhälsan inte hinner med detta arbete. Skolinspektion bedömer därför att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer vidare att avsaknaden av uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram innebär en risk att eleven inte ges det särskilt stöd som eleven är

behov av. Skolinspektion bedömer därför att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav.

Skolans arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Mobiltelefoner används endast i undervisningen enligt lärarens instruktioner samt skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner

Av intervjuer med elever framkommer att mobiltelefoner används under lektionstid utan tillåtelse från läraren. Detta bekräftas även av intervjuer med lärare och rektorn som uppger att detta beror på att lärare är olika konsekventa med mobilreglerna.

Av lektionsobservationer framgår att mobiltelefoner används utan lärarens tillåtelse under lektionstid, vid en lektionsobservation har det noterats att läraren upprepat bett elever att lägga undan sina mobiltelefoner utan att eleverna har lyssnat till detta.

Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan inte har några skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Av dokumentstudier av skolans ordningsregler framgår att det råder mobilförbud på lektionerna. Att det råder mobilförbud bekräftas även genom samtliga intervjuer.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det vid undervisning endast får förekomma sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektorn eller en lärare får dock om det finns särskilda skäl tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall. (5 kap. 4 a § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla lärare inte upprätthåller reglerna kopplade till att mobiltelefoner och datorer endast används i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Tillsynen visar att mobiltelefoner används under lektionstid utan att särskilda skäl föreligger och utan lärarens tillåtelse. Skolinspektionen konstaterar

också att skolan saknar rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hallsbergs kommun verksamhet vid Transtenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller delar av studiehandledning på modersmålet samt mottagande och undervisning av nyanlända elever, frånvaro, anmälan till rektorn, delar av utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram samt uppföljning av åtgärdsprogram, delar av skolans arbete för att skapa studiero. Det finns därför skäl att förelägga Hallsbergs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Övergripande kunskapsområden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck

Av intervjuer med elever framkommer olika uppgifter om huruvida de arbetat med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Flertalet elever uppger att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer har behandlats återkommande i undervisningen men de känner inte till kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att skolans trygghetsteam inför läsåret 2023/24 har tagit fram ett underlag för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck återkommande ska behandlas i utbildningen.

Av intervju med rektorn bekräftas att skolans lärare kommer att arbeta med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck enligt det så kallade årshjul som trygghetsteamet arbetat fram. Vidare framkommer att det bland annat kommer att ske genom fyra temadagar som säkerställer att kunskapsområdets alla delar behandlats återkommande i utbildningen. Rektorn framhåller att det finns en tydlig plan för hur kunskapsområdets alla delar ska behandlas återkommande under utbildningen.

Av informationsinhämtningen framgår att rektorn i slutet av läsåret 2024 kommer att utvärdera arbetet kring kunskapsområdet inom ramen för det systematiska

kvalitetsarbetet. Vidare framgår att tid även kommer att avsättas för kompetensutveckling inom kunskapsområdet.

Rättslig reglering

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen för grundskolan framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av utredaren Anna Åhman Lundberg. Utredaren Malin Lindberg har varit föredragande i ärendet.